

Notsu ja Iiah ja Jänes ja kõik...

Tõnu Raadiku — Villu Kanguri muusikal "Puhh" Estonia Teatris

Lavastaja — Mait Agu, **dirigent** — Andres Heinapuu, **kunstnik** — Riina Vanhanen

Autoreil on enesestmõistetavalt õigus valida, mida raamatust just lavale tuua, mida mitte. Kas nende nägemus kattub vaatajate lugemismuljega, on iseküsimus. Täiskasvanute jaoks on ju Puhhi-raamatus suur annus nostalgiat ja tekstivaimukust, aluspõhjaks lüürika. Laste puhul hakkab toimima nende fantaasia, sõnademängust enam on neile arusaadav situatsiooni-koomika.

Muusika

Tõnu Raadiku laulud on haaravad, lihtsa meloodiaga, särtsakad, kohati isegi liiga sõjakad (näiteks "Sünnipäevalaul" mõjub kui militaarne marss). Muusikas kasutab Raadik võtteid, mis on omased n.-õ. levimuusikale üldse, rahvamuusika intonatsioonid II vaatuse sissejuhatuses tunduvad äraeksinuina. Orkester on valdavalt tihe, vaskpille ja estraaditrumme kuulub eriti palju, hõredama orkestratsiooni osa võinuks olla suurem. Dirigent **Andres Heinapuu** on etenduste jooksul kõlavahekor-

paigutada mänguasju ja -loomi. Esimesed märgid on etenduse lagunemisestki: orkestri peakatted ja kikid, piletoõride kostüümidetailid hakkavad tasapisi "haihtuma".

Lavastuses

on **Mait Agu** teinud panuse liikumisele. Päris selgelt ei osanud autorid ilmselt ette näha, missuguseks kujuneb tegelaskujude omavaheline tasakaal, sest see sõltub nii teksti mahust, mängust, kostüümist kui lavastusest. Tundub, et oleks võinud suurendada Tiigri rolli, vähendada aga Ruu lavalolekut. Sisse on võetud mõned stseenid, millest võinuks loobuda. Näiteks Notsu "Iendamine" Kängu kukrus — pole õnnestunud ei metsa imiteeriv lainetaoline kangas ega ka stseen ise, mis tegevustiku kokkuvõttes seiskab. Või Notsu laul Robini siniste trakside imetlemisel — tundub, et see on lülitatud sisse sellepärast, et helilooja on laulu teinud.

Mõned stseenid on liiga pikad: Puhhi väljatirimine Jänese urust, Notsu stseen Elevantsiga, Öökulli ja Jänese stseen II vaatuses, Ruu hüppamised alguses jt. Ka on Puhhile selle väljatõmbamise juures antud vaataja anakonda pikkus. Kui nii väge oli Puhhi jalgu vaja päida-

*pomm'*idega ja luunememme tegemine ning Puhhi ja Robini lõpustseen) etenduse finaals, aga tasapisi on hellust ja südamlikkust hakanud tulema mujalegi rohkem.

Osatäitjatest

Paljudel osatäitjatel on teksti valdamine n.-õ. jumalast antud: **Tõnu Kark**, **Jüri Aarma**, **Helgi Sallo**, **Tõnu Kilgas**, ka **Sirje Puura** ja **Katrin Karisma**, **Mati Vaikmaa**, **Alar Haak**. Seni rohkem lauljana lavapraktikat saanud osalistel oleks aga vaja olnud näitejuhi abi, et teksti mõtteriõhud paika panna (milleks mõnikord piisab asjatundlike näpunäidetega paarist proovist).

Puhhid **Tõnu Kark** ja **Villu Valdmaa** olid alguses väga sarnased. Villu Valdmaa oli mõjutatud kogenuma kolleegi rollilahendusest, aga nüüd pääseb juba maksvusele tema lüürilisem olemus ja roll on saanud terviklikumaks ega tiku meenu-tama Põrgupõhja Jürkat. Karu on lavastaja tahtel tantsima pandud ja Puhh on saanud väga liikuvaks ning kergejalgseks. Usun, et mõlemad osatäitjad peaksid püüdma karupoja kohmakust rohkem säilitada.

Suur kaal on etenduses Notsul ja **Helgi Sallo** oma meisterlikkusega teeb sellest vahva ja

puhul hakkab toimima enda fantaasia, sõnademängust enam on neile arusaadav situatsiooni-koomika.

Muusika

Tõnu Raadiku laulud on haaravad, lihtsa meloodiaga, särtsakad, kohati isegi liiga sõjakad (näiteks "Sünnipäevalaul" mõjub kui militaarne marss). Muusikas kasutab Raadik võtteid, mis on omased n.-õ. levimuusikale üldse, rahvamuusika intonatsioonid II vaatuses sisseejuhatuses tunduvad äraeksinuina. Orkester on valdavalt tihe, vaskpille ja est-raaditrumme kuuldu eriti palju, hõredama orkestratsiooni osa võinuks olla suurem. Dirigent **Andres Heinapuu** on etenduste jooksul kõlavahekor-di tasakaalustanud ja orkestris hakkab isegi pianot olema, aga seda kuluks veelgi teha, et dü-naamilised kontrastid rohkem mõjule pääseks. Muusika tugevusest tingituna olid esimestel etendustel osatäitjate mikrofonid ai aina juurde. Nüüdseks on seda kahandatud ja vahepeal saab kõrv ka puhata.

Kunstniku

Riina Vanhaneni töö on eriti õnnestunud ja fantaasiarikas kostüümide ning grimmi osas. Mitmed tegelaskujud — Tiiger, Jänes, Eesel, Notsu, Öökull — ja palju loomad massi hulgast on lausa vaimustavad. Kostüümidesse on pandud kohanäitajad, kavamüüjad ja orkestergi. Kui teatril on nii suured võimalused, siis miks mitte, lastele loovad nad kohe sisenedes tore-da meeleolu. Kuigi sama efekti saaks, nagu piletoõride juht **Asta Pea** arvas, kui igale poole

tusest. undub, et oleks võinud suurendada Tiigri rolli, vähendada aga Ruu lavalolekut. Sisse on võetud mõned stseenid, millest võinuks loobuda. Näiteks Notsu "lendamine" Kängu kukrus — pole õnnestunud ei met-sa imiteeriv lainetaoline kangas ega ka stseen ise, mis tegevustiku kokkuvõttes seiskab. Või Notsu laul Robini siniste trakside imetlemisel — tundub, et see on lülitatud sisse sellepärast, et helilooja on laulu teinud.

Mõned stseenid on liiga pikad: Puhhi väljatirimine Jänesel urust, Notsu stseen Elevantsiga, Öökulli ja Jänesel stseen II vaatuses, Ruu hüppamised alguses jt. Ka on Puhhile selle välja-tõmbamise juures antud vaata et anakonda pikkus. Kui nii väga oli Puhhi jalgu vaja näidata, siis võinuks Puhh ise olla orkestriaugu kohale ehitatud urus.

Ja veel: lavastaja on jälginud vaadatavust parterist saali keskelt. Rõdudelt aga on selgesti näha Jänesel uru lavalalune valgustus, äärmistel kohtadel all saalis varjavad nähtavust suure-d kõlakastid. Tagumistes ridades ei ole tekst alati kuuldav. Muusika suure tugevuse kõrval tahtnuks mõnda nii vaikset stseeni, kus nõelakukkuminegi kuulda. Siis mõjuksid särtsakamad kohadki värskemana. Näitlejad on hakanud kohati ise larmakust vähendada ja see on tulnud kasuks. Üht-teist saab ehk veel parandada. Näiteks Puhhi stseenis mesilastega ei ole sumin vajalik kogu ulatuses jne. Palju on kasutatud vahelduvaid ja sähvivaid valgusi, mis aga iga kord ei ole õigustatud.

Lavastaja oli jätnud lüüri-lisemad kohad (Puhhi laul *didili-*

tikat saanud osalistele oleks aga vaja olnud näitejuhi abi, et teksti mõtterõhud paika panna (milleks mõnikord piisab asjatundlike näpunäidetega paarist proovist).

Puhhid **Tõnu Kark** ja **Villu Valdmaa** olid alguses väga särnased. Villu Valdmaa oli mõjutatud kogenuma kolleegi rollilahendusest, aga nüüd pääseb juba maksvusele tema lüüri-lisem olemus ja roll on saanud terviklikumaks ega tiku meenu-tama Põrgupõhja Jürkat. Karu on lavastaja tahtel tantsima pandud ja Puhh on saanud väga liikuvaks ning kergejalgseks. Usun, et mõlemad osatäitjad peaksid püüdma karupoja kohmakust rohkem säilitada.

Suur kaal on etenduses Notsul ja **Helgi Sallo** oma meisterlikkusega teeb sellest vahva ja südika kuju, kuigi pole tunda mitte niivõrd rollis elamist, kui-võrd rolli mängimist. Samas osas **Meeli Tammu** on võluv oma vahenditusega, tema Notsu on just selline Imetilluke Loomake, nagu raamatust meeles.

Esile tõusevad veel **Jüri Aarma** ja **Mati Vaikmaa** Iiah, **Sirje Puura** ja **Katrin Karisma** Jänes ning **Tõnu Kilgase** ja **Alar Haagi** Tiiger. Jüri Aarma on suutnud Estonia Teatri truppi käigupealt sulada. Iiahi kostüümi tõttu tekib eesli lavale ilmumisel seos kentauriga, aga seda saaks vältida, kui esimesel etteastel hoida käsi seljal. Hiljem on vaataja silm jõudnud harjuda. Toimekad Jänesed on mõlemad suurepärased. Katrin Karismal on nüansse rikkalikumalt. Lavastajal tuleks mõelda stseeni üle, kus Jänes kutsub publiku hulgast ühe lapse appi — kuidas toimida siis, kui laps kartma hakkab? Nii ühel eten-

VAMBOLA SALUPUU foto
"Kuidas püüda Elevantsi?" arutavad Villu Valdmaa nimiosas ja Meeli Tammu Notsuna muusikalis "Puhh".

dusel juhtus ja püüda last väe-võimuga lavale tirida ei tohiks.

Christopher Robini osas on jõudnud tulla välja **Tanel Toom** ja **Kaspar Jürgens**, mõlemad poisid on laval vabad ja loomulikud.

Publiku asjus

Teatris käimine on kallid lõbu, eriti kui peres on lapsi rohkem. Et teater annab aeg-ajalt etendusi soodushindadega, on väga tervitatav. Etenduse ühke värvitruukis kava maksab 6 krooni. On seda vähe või palju? Minu küsimusele hindade suhtes vastas peadминистраator **Tiiu Pauls**, et kas ma ka tean,

kui palju teater etenduse valmi-miseks kulutusi tegi? Tavalisele pereemale on ükskõik, kui suur see summa just tuleb, neile on oluline teada, kas lastele saab teatrisse minekut võimaldada või mitte. Pileti hinnad on 5-st 25 kroonini, keskmisest hinnast kõrgemaid on enamik. Kui siia lisada, et teatrit teenindav AS Ooperikohvik on kõige odava-ma joogi hinnaks pannud 6 krooni, siis on kokkuvõttes vaja lapse jaoks raha ligi 25 krooni. Ei oska ütelda, kui paljudele on see number liiga suur, kui paljudele väike, aga kasulik ette teada ehk küll.